Dor Randoli 301

170

Celebris et perutilis Reppetitio ad textum celebrem in cap. salubriter 16. de vsuris a Dno. Dre. Randoli

1\. Textum istum celebrem et dificilem et vnicum esse animadvertunt interpretes Ratio eius igitur dicendi Sec est. Maritus non tenetur fructus rei sibi pignori datam pro solutione dotis in sortem computare nec est vsurarius ex eo censendus. ita ex mente abb. Inocentij, Butrij et aliorum deducitur. disputanda dicendi quem cum singularis sit teste Palacios Rubios in repetitione cap. per vestras de donat. inter notabili 6. §. 8. merito comprobatur aliorum iurium inpropijs terminis non admittit textus. quem dicendi dificilis est cum iuris sit priuum creditorem cui res in pignus tradita est teneri fructus rei in sortem principalem computare alioquin erit vsurarius cap. 1. cap. conquestus de vsuris l. 1.a l. 2.a C. de pigno. allegata quod si fructus rei pignoris non computanr. in sortem maritus erit vsurarius — Dmendatur nr. lx. et eius dicendi habitu. — ro. dubitandi ad nrum. textus.

2\. In qua dificultate interpretes varij inueniuntur. vt verum et singularem rationem decidendi ad nrum. textum proponant vt constat ex traditis a Soto lib. 6. de iust.a et iur. q. 1.a art. 2. Medina de restitut. tt. de rebus per vsuram acquissitis concl. ad cap. salubriter Palacios Rubios vbi supra refert plures Cobr. lib. 3. Vars. cap. 1. nº 3. Didacus Perez in rr.a tt. 2. lib. 8. ordin. q.ii. ex ladem radice Spino in speculo testes. gta. 13. rr. nº 44.

3\. Illa nempe frequentius accipitur vt in nro. textu spe maritus non teneatur fructus computare in sortem principalem l. q. ex dote soluta et eius fructibus maritus pot. onera matrij. sustentare l. pro oneribus C. de iure dot. Vnde ex eo quod maritus dotis solutione dilata detrimentum patiatur ne ex propio patrimonio onera matrij. sustineat constitutum est vt ratione damni emergentis fructus rei pignoris marito absque labe vsurarum acquirantur quod vltra sortem principalem recte recipere permititur. vltra sortem principalem vel ratione lucri cesantis vel damni emergentis vt in nra. spe considerat Spino vbi s.a nº 57. Cum interpret. — ro. d. decidendi ad nrum. textus.

recte Doct. nri. tx. adaptantr. b. Cum frequenter fructus Dotis &c.ª in qq.³ ubi Rom. Pontifex significat posse maritum hos fructus percipere q. ex eis tenetr. onera matrij subire ita interpretantr. oes. h. et utraq. Bart. in l. insulam §. usuras ff. soluto mr. Sylvester in suma Vbo. usura 3. q.º 2.ª faten tr. ee. Dmunez Baldus nouellus in tt.º de dote 7.ª p.te priuilegio 3.º Didacus p.³ Cobb. spino et alij ubi s.ª

4 Ex qua roe. decidendi et v.ª interpret.e nri. tx. illud l.º animaduertere oportet qd. cum fructq. in spe. nri. tx. roe. damni emergentis a marito percipiantr. n.' osideratr. interesse lucri cesantis qd. statin dote soluta maritus osequeretr. attenta eius solita industria ~~a~~ et negociandi exert.º ut animaduertunt s.ª citati Vnde decis. nri. tx. sequitr. ut procedat etia si maritus n.' sit industriosus vl negociari solitus q.ª h.³ dist.º hominis negociatoris aliq.ª ad fugiendam usuram osideremus illud tn.' respectu lucri cessantis instat n.' v.º quoties de dano uittando ut h. agitr. ut resoluuit de n.' melioran. filiaq. cap. 25. n.º 8 Lara et ab eo relati in l. siquis a liberis §. siquis n.º 58 ff. de liberis agnos.

5 Qd. adeo verum e.' ut etia si maritus industriosus sit et negociari solitus n.' debet attendi interesse lucri cesantis qd. de dote statin soluta osequeretr. sd. solum damni emergentis qd. ob solut.³ dotis dilatam passus e.' qd. oprobari valet ex v.ª interpretat.e nri. tx. et q.ª morosus debitor solum tenetr. ad stimat.³ utilitatis osistentis ce.ª res ipsam ut probatr. in l. si sterilis 21 §. cum per venditorem ff. de act. empti l. fin. ff. de peri. et omodo rei vend. l. 2.ª §. portio ff. ad l. Rod. de iactu l. si is cui 71. §. eius rei ff. de furtis: et pro hac opin.e osideratr. hec ro. scitz. nam pecunia dotis qua marito debetr. n.' habet eam maritus negociationi expositam q.ª nondum e.' in eius potestate unde n.' poterit dici deberi ei lucrum qd. ex acquirissione potuit lucrari q.ª tale ~~mutuum~~ lucrum n.' in actu sd. in potent.ª e.' ut resoluit spino d.º gta. 13. nr.º n.º 39.

AVSA

171

6 2.º ex d.ª rōe decidendi infero qd. licet usura cōmittatr. toties quoties pretium rōe rei mutuatae accipitr. ut resoluunt cōmuniter interpretes quos refert spino d.ª gla. 18. in prīo. tn̄. aliquando absq.s metu usure precium accipitr. 1.º casu rōe lucri cessantis q.do pecunia ē exposita negociationi in Som.e industrioso quae negociationi n̄. traditr. ppr. mutuum qd. eleganter declarant limittant et exornant D. Tho. 2.ª 2.ª q. 78. ubi Caietanus et ceteri Soto lib. 6. de iust.ª et iu.e q. 1.ª art. 5.º cum alijs traditis a spino ubi s. n.º 38. 2.º en. casu rōe dāni emergentis qd. euenit q.do dāmnum ob mutuum patitr. unde quotienscunq.s mutuatario inuito dānum emergit vel lucrum cessat qd. ab alio iniuste patitr. iuste petit et iuste poterit illi-us recōpensatō.s exigere ut resoluunt interpretes in l. cum quidam ff. de usuris

7 Deinde 3.º infero interpretat.s ad tex.m ind.º §. cum per venditorem et ad d.am l. fin. l. iurauit C. de act. empti ubi osteditr. venditorem rem venditam emptori n̄. tradentem ad usuras solut.s eē cōpellendum ex quorum iurium rōe illustratr. nr̄i. tx. interpretatio siquidem in dictis iuribq. ideo usure soluuntr. q.a n̄. ss. vere usure sd. rei propie perrecusio que deducitr. ab equi-tate iustitie cōmutatiue que cōsistit in equalitate ut tradit Phi-losophus lib. 5. ethico. cap. 5. et ea versatr. ut quatenus implet unus cōtrahentium alter viciim debeat adimplere aut implē-ti soluere lucrum implementi recepti ne inter cōmutantes res proprias inequalitas seruetr. nam si emptor fructus rei empte nondum soluto pretio percipit tutum ē. ut pretij usuras vsq.s ad fructuum quantitatem venditori soluat qd. etiā probatr. ex l. 2.ª C. de usuris l. Julianus 13. §. ex vendito ff. de act. empt. l. fin. §. fin. ff. de fundo dotali et in proposita spe. nr̄i. tx. cum fructus dotis ad maritum pertineant equum ē. ut si eos socer per-ceperit interim dum ab eo dos genero tradita n̄. fuerit usuras

AVSA

lorum soluat que propie dicuntur rei propter mariti ~~persona~~ perse
quutio ex supra traditis

8\. 4. infero ex dicta nostri textus ratione et interpretatione
quod cum hi fructus a marito percipiantur ratione illius damni emergen
tis fructus damno debent commensurari et sic cum interesse dotis ut
hoc casu quod excedit in sortem principalem computetur hoc est ut si fruc
tus pignoris non multum excedant fructus dotis pro qua pignora da
ta fuerunt considerata dotis quantitate tunc maritus eos suos
faciat nec teneatur in sortem principalem computare si vero multum
excederent in illo excessu debent computari in sortem ita communiter
interpretes in l. in insulam §. usuras ff. soluto matrimonio Baldus in l.
fin. §. preterea C. de iure dotium Alex. consilio 178. lib. 7. n.º 12. Ant.
Gom. in l. 53. Tauri n.º 30. cuius ratio est quia hi fructus pignoris a
marito percipiuntur ut iam notabam ratione damni quod patitur in dilatione so
lutionis dotis cuius fructus erat percepturus si statim solueretur
ut si statim ei esset soluta non amplius percipere debebat quam e
ius fructus quia dilata solutione non aliud consequetur quam interesse
illorum fructuum et ideo amplius percipiendo in sortem est computandum

9\. ex qua ratione colligitur commensurandos esse fructus
pignoris cum fructibus dotis et eius interesse quantitate attenta non
vero sunt commensurandi cum expensis a marito in oneribus matrimonii fac
= tis nam si maiorem vel minorem quantitatem maritus ex
pendat quam sunt ipsi fructus pignoris non attenditur nam quod conside
ratur ad hoc ut dictos fructus maritus suos faciat ita in hac specie
aduertunt Adrianus in 4. sacr. tit. de usuris verbo sed dubi
Medina ubi supra dicto ad hoc salubriter quod verum est quo
licet contrarium defendatur ab aliis teste Sylvestro verbo usura
q. 2.a XXI Pro qua etiam sententia ego ponderabam ex.a Sordinarii
Gom. in l. creditor 60. §. si inter maritum ff. mandati ubi ex
presse probatur quod si conueniatur socer cum marito ut ad maritum
alendae uxoris onus pertineat socerque usuras dotis prestite
rit quod superest deductis expensis non potest a patre repeti ra

AVSA

roz. autz. asignat gta. b. Gobo. negatr. q.ª ad maritus onera matrimonij subire spectat unde si defecisset in expensis pater n. supleuisset p.º si superst mariti lucro cedere debet sicut eius damno cedit qd. deficit

10\. 3.º Ex predicta roe. decidendi deducitr. maritus posse percipere pignoris fructus si onera substineat matrimonij si v.º ea n. substineat sd. socer vl alius n. poterit ipse maritus fructus percipere roe. dotis n. solutz l. cuz post divortius 69. §. in domus absentis ff. de iu.e dot. l. fin. in prio. ff. de doli excep.t l. in insulas §. usuras ff. soluto mº. idez q.s erit dm. quando maritus de iussu et mandato soceri cuz uxore expendat a socero postea expensas recepturus sicq.s tanquaz eius minister de eius sumptibus non tunc nec etiaz fructus pignoris recipit nec dotis usuras d.º §.º inter maritus in fine ratio e. q.ª maritus percipit fructus aboq.s labe usurz roe. dani qd. patitr. onera matrimonij substinendo vbi ero. hec ro. n. militat vt e. q.º a patre vl alio onera matrij. suportantr. reg.ª nri. tx. procedere n. debere manifestus e. vt resoluit Spino d.º gta. 13. n.º 24.

11\. 4.º Ex d.ª roe. decidendi infero qd. reg.ª nri. tx. n. solus procedit respectu mariti sd. etz respectu sponsi q.º onera matrij. substinet p.º ex roe. nri. tx. que in dano emergenti fundatr. et ita tan respectu mariti quaz sponsi procedit vnde Sane opin.s defendunt gta. et b. comuniter interpretes in l. 2.ª C. de dotis promissione que comuniter recepta e. vt b. resoluunt scribentes Bart. Alex. et Jason in l. si ante nuptias ff. soluto mº. ex qua doctrina singularis limitatio colligitr. ad d.s l. si ante nuptias et ad l. dotis fructus de iu.e dot. et ad oia. iu.ª que dicunt qd. fructus percepti ante nuptias n. efficiuntr. viri sd. augent dotez nam restringuntr. et limitantr. vbi maritus onera matrij. substinuit q.ª si substinuisset et nuptiis n. ecute. sequtz dotez n. augent ita gta fin. in d.ª l. si ante nuptias

12. Sed dubitatr. nunc ex predicta roe decidendi an scilz. si dos soluta n. sit possit maritus pactum celebrare cum socero vt certa quantitas ei soluatr. donec dos tradatr., absque labe vsure in qua dificultate nonulli defendunt tale pactum validum n. ee. absque labe vsure imo qd. expressa vsura in eo committatr. Et tale opinionem defendunt Jo. Andreas, Cardinalis et alij relati a Covar. et Didaco ubi s. et comunem ee. afirmat Palacios Rubios d. § 8. n. 6. Socinus consilio 88. n. 12. et consilio 150. n. 10. Cagnolus in repetitione l. curauit n. 14. C. de act. empti qui ex eo tex. mouetr. ubi solum de fructibus pignoris ibi de re incerta vltra sortem percipiendis tractatr. ideo secus e. rne. vbi certa quantitas n. interesse n. pot. taxari per pactum sine fraude vsure sm. Bal. in l. rogasti § si tibi ff. si certum petatr. Alex. consilio 27. lib. 4. Decius consilio 119. n. 4.

13. Contrariam trn. sentam. scilicet validum ee. tale pactum absque labe vsure defendunt Abb. Ancarrano. et alij s. Syluester verbo vsura q. 8. Sotus lib. 6. de iust. et iur. q. 1. art. 2. ca. fin. Aragon 2a. 2e. q. 78. art. 2. Didacus qui plures refert vbi s. col. 20. vers. ampliatr. Covar. d. cap. 1. n. 8. qui ois. mouentr. q. sicut pro dilata solutione lucratr. maritus fructus rei pignorate ita licite poterit pecuniam accipere donec sibi dos fuerit soluta nulla en. ignea n. pot. ex libero cur ab initio contractus verisimile interesse in pactum n. possit deduci nec iuste potent quis stipullari se indemnem seruari tam in lucro quam in damno vt ad interpretatis d. l. curauit late probat Covar. lib. 3. var. cap. 4. n. 5. et 6. Plane pensio illa quotanis a socero soluenda n. recipitr. a marito roe. expectate solutionis sed q. dote soluta teneri familie prouidere

14. Nec obstant fundamta. contraris partis q. licet tex. ntr. in fructibus pignoris loquatr. n. trn. excludit quominus alia via maritus possit recipere damnum sibi illatum roe. dilate solutionis Vnde fructus pignoris absque labe vsure recipiuntr. accipere sic poterit etiam certam quantitatem quotanis taxatam vt resoluunt Sotus

et Aragon ubi s.ª Nec obstat n. posse taxari certaz quantitatez a
prio. q.ª R. verius ee. taxationez recipere habito respectu ad inte
resse futurum v. simile ut existimat Decius n.º 24. in cap. cuz vene
rabilis de except. et cuz hoc casu v. simile ɔsideretr. futurum qd. e=
rat maritus ɔsecuturus ex fructibq. dotis eo habito respectu poterit a
prio. fieri predictuz pactuz

4. Ex quo resolut.ᵉ resolvenda e. et alia q.º an
valeat mariti disposit.º in testo. ut interim dum dos uxori n. solvitr. ab
heredibus certa annua quantitas solvatr. et quidaz existimarunt le
gatum hoc ee. usurarium q.ª testator n. pot. hoc percipere quin sit usura
que sicut in ɔtractibq. prohibitr. ita et in testamentis ex r.n. autz. in l.
3. § sicui ff. de annuis legatis ex quo ɔtrarium probatr. correctuz ee.
aserunt plures quos refert Cobb. lib. 3.º var. cap. 1.º n.º 9. et ita hanc
opinionez tenuerunt Jason in l. cunctos populos 1.ª lectura n.º 39. C.
de suma trinitate ~~R.X.~~ Ego autz in hac q.ᵉ existimo qd. si mulieri
legatuz relictuz sit ut dotez n. nisi post certuz tpus petere possit in=
terimq. testator certaz annuaz pensionez solvi iusserit tunc permissu
erit absq. labe usure ut resolvunt Socinus in l. 2.ª ff. de his que pen.
n.º ubi v. nula dilatio ad petendz dotez eet. ɔcessa sed qd. mulieri li
ceret statim dotez petere eo casu existimarez etz. legatuz absq.
labe usure accipere posse roe. iusti interesse damni emergentis a=
ut lucri cesantis ut s.ª resolvimq & singulare n. dubiuz e.
an in casibq. in qq. s.ª resolvimq socerum dotez n. tradentez genero teneri
eius fructus et interesse prestare hi fructus in filiis legitimaz sint
ɔputandi vl. sit melioratio et resolvenduz e. n. ɔputari ca[nimi]
ruz roe. q.º sicut liberi legitima cuz fructibq. ita et dos ut notant
Alex. ɔs.º 69. lib. 1.º et ɔs. 7. lib. 2 Baldus ɔs. 277 Bart. in rr.ª ff.
soluto mr.º Socinus in l. vidcamq. § ante matriuz ff. de usuris fa
cit etz. q.ª hoc interesse n. accedit sorti sed datr. roe. oneris suppor
tati et legis edictio nihil filia videtr. lucrari illud q.ᵈ interesse
n. habet filia ex patris bonis sed ex dote sua et sic sunt fructq.
dotis et rei sue n. autz. rei paterne arg.ᵐ ideo pater s.ª dotez nihil
ɔstituit sed fructq. dotis qui ad maritum spectant ex r.n. te
x.ᵗ l. pro oneribq. C. de iu. dotium l. dotis fructq. ff. eodz & Dig.

AVSA

facit q. dos fructus et interesse ex legis disposit. mariti deducuntur.
et n. agatur prestantur. quia filii n. erunt deputandi in legitima ita Baeça de n. meliorand. filiabus. Cap. 25. in fine

Ex quibus omnibus deducitur decis. nri. tx. obtinere in omnibus casibus s. relatis constante videlz. matrio. Sed q. matrium iam solutum e. difficilis extat dubitatio an decis. nri. tx. procedat quemquidem q. duas continet partes. prior e. an si mulier matrio. soluto aliqua bona mariti pro dotis securitate retinuerit possit uti privilegio nri tx.

AVSA